

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW OBRONY NARODOWEJ, SPRAW WEWNĘTRZNYCH ORAZ PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 27 maja 1958 r.

w sprawie trybu postępowania przy ustalaniu i wypłacie zaopatrzeń emerytalnych żołnierzy zawodowych i nadterminowych oraz ich rodzin.

Na podstawie art. 5 ust. 4, art. 6 ust. 5 i art. 56 ustawy z dnia 13 grudnia 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i nadterminowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 2, poz. 6), zwanej w dalszym ciągu „ustawą”, zarządza się, co następuje:

Rozdział I.

Przepisy wstępne.

§ 1. 1. Ustalanie i wypłata zaopatrzeń emerytalnych (z tytułu wysługi lat, w razie inwalidztwa, w razie śmierci żywiciela) żołnierzy zawodowych i nadterminowych oraz ich rodzin następuje na zasadach i w trybie określonych w niniejszym rozporządzeniu.

2. Na zasadach i w trybie określonych w niniejszym rozporządzeniu następuje również ustalanie i wypłata zaopatrzeń emerytalnych (w razie inwalidztwa lub w razie śmierci żywiciela) oficerów służby okresowej i ich rodzin, jeżeli osoby te w myśl art. 77 ust. 3 ustawy z dnia 13 grudnia 1957 r. o służbie wojskowej oficerów Sił Zbrojnych (Dz. U. z 1958 r. Nr 2, poz. 5) dokonają wyboru świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin.

§ 2. Użyte w rozporządzeniu określenie „żołnierz” oznacza oficerów zawodowych oraz podoficerów zawodowych i nadterminowych, a w przypadkach przewidzianych w § 1 ust. 2 — również oficerów służby okresowej.

Rozdział II.

Wszczęcie postępowania.

§ 3. 1. Postępowanie w sprawach zaopatrzenia emerytalnego wszczyna się na wniosek osoby uprawnionej do zaopatrzenia emerytalnego lub jej pełnomocnika.

2. Pełnomocnikami osoby ubiegającej się o zaopatrzenie emerytalne mogą być: małżonek, rodzice, pełnoletnie dzieci lub rodzeństwo albo inne osoby upoważnione przez zainteresowanego.

§ 4. 1. Wnioski o przyznanie zaopatrzenia emerytalnego składają:

- 1) żołnierze, w stosunku do których rozkaz o zwolnieniu został już wydany, lecz jeszcze nie został wykonany — do dowódcy jednostki wojskowej wykonującego rozkaz o zwolnieniu żołnierza ze służby, a w razie przebywania na leczeniu w wojskowym zakładzie leczniczym — do komendanta tego zakładu,
- 2) żołnierze zwolnieni ze służby wojskowej — do wojskowego komendanta rejonowego właściwego według miejsca zamieszkania żołnierza,

3) członkowie rodzin żołnierzy zmarłych w czasie służby wojskowej — do dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz ostatnio pełnił służbę,

4) członkowie rodzin zmarłych rencistów i inwalidów — do Ministerstwa Obrony Narodowej (Departament Finansów).

2. Żołnierze zwolnieni ze służby wojskowej, przebywający na leczeniu w wojskowym zakładzie leczniczym, mogą składać wnioski o przyznanie zaopatrzenia emerytalnego również do komendanta tego zakładu.

§ 5. 1. Wnioski o przyznanie zaopatrzenia emerytalnego składa się na piśmie. Jeżeli złożenie wniosku na piśmie jest niemożliwe lub utrudnione, wniosek może być zgłoszony ustnie.

2. W razie ustnego zgłoszenia wniosku właściwy organ wojskowy (§ 4) sporządza niezwłocznie w obecności wnioskodawcy odpowiednią notatkę służbową.

3. Za dzień zgłoszenia wniosku o zaopatrzenie emerytalne przyjmuje się datę wpływu wniosku złożonego na piśmie, a w przypadku wymienionym w ust. 2 — datę sporządzenia notatki służbowej. W razie zgłoszenia wniosku za pośrednictwem poczty za dzień zgłoszenia wniosku przyjmuje się datę stempla pocztowego.

§ 6. Właściwy organ wojskowy (§ 4) obowiązany jest wszcząć z urzędu postępowanie w sprawie ustalenia prawa do zaopatrzenia emerytalnego, jeżeli złożenie wniosku o zaopatrzenie przez osoby zainteresowane jest niemożliwe lub istotnie utrudnione.

§ 7. 1. Właściwy organ wojskowy (§ 4) po otrzymaniu wniosku o przyznanie zaopatrzenia emerytalnego lub po wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie ustalenia prawa do tego zaopatrzenia obowiązany jest poczynić starania o zebranie dokumentów niezbędnych do przyznania zaopatrzenia. Dokumentów, których dostarczenie nie należy do obowiązków właściwych organów wojskowych, należy zażądać od osób zainteresowanych.

2. Żołnierzy ubiegających się o przyznanie zaopatrzenia emerytalnego z tytułu inwalidztwa właściwy organ wojskowy (§ 4) kieruje do komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia celem wydania orzeczenia w sprawie zaliczenia do jednej z grup inwalidów.

3. W razie zaliczenia żołnierza do jednej z grup inwalidów właściwy organ wojskowy (§ 4) przesyła niezwłocznie orzeczenie komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia do wojskowej komisji lekarskiej, która wydała orzeczenie w sprawie zdolności żołnierza do wojskowej służby zawodowej (nadterminowej); celem stwierdzenia, czy inwalidztwo żołnierza pozostaje w związku ze służbą wojskową. Do orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia należy dołączyć wydane uprzednio orzeczenie wojskowej komisji lekarskiej w sprawie zdolności żołnierza do wojskowej służby zawodowej (nadterminowej).

§ 8. 1. Po zebraniu dokumentów niezbędnych do przyznania zaopatrzenia emerytalnego właściwy organ wojskowy (§ 4) przesyła w terminie 3 dni wnioski wraz z zebranymi dokumentami bezpośrednio do Ministerstwa Obrony Narodowej (Departament Finansów).

2. Jeżeli dowódca (komendant) wymieniony w § 4 ust. 1 pkt 1 albo w ust. 2 nie skompletuje wszystkich dokumentów niezbędnych do przyznania zaopatrzenia emerytalnego przed wykonaniem rozkazu o zwolnieniu żołnierza ze służby wojskowej albo przed odejściem żołnierza z zakładu leczniczego, przesyła wnioski wraz z zebranymi już dokumentami do właściwego wojskowego komendanta rejonowego, który zbiera brakujące dokumenty i postępuje zgodnie z ust. 1.

Rozdział III.

Dokumentacja uprawnień emerytalnych.

§ 9. 1. Do wniosku o przyznanie renty za wysługę lat należy dołączyć następujące dokumenty:

- 1) kwestionariusz,
- 2) zaświadczenie o wysłudze lat dla celów emerytalnych,
- 3) zaświadczenie o zaopatrzeniu pieniężnym.

2. Jeżeli osoba uprawniona pracuje zarobkowo lub posiada dochody z innych źródeł, obowiązana jest ponadto przedłożyć zaświadczenie zakładu pracy o wysokości zarobków oraz zaświadczenie właściwego wydziału prezydium rady narodowej o dochodach z innych źródeł.

§ 10. 1. Do wniosku o przyznanie renty inwalidzkiej należy dołączyć następujące dokumenty:

- 1) kwestionariusz,
- 2) zaświadczenie o wysłudze lat dla celów emerytalnych,
- 3) zaświadczenie o zaopatrzeniu pieniężnym,
- 4) orzeczenie komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia o zaliczeniu uprawnionego do jednej z grup inwalidów,
- 5) orzeczenie wojskowej komisji lekarskiej stwierdzające związek lub brak związku inwalidztwa ze służbą wojskową.

2. Osoby zaliczone do III grupy inwalidów, których inwalidztwo nie pozostaje w związku ze służbą wojskową, pracujące zarobkowo lub posiadające dochody z innych źródeł, obowiązane są ponadto przedłożyć zaświadczenie zakładu pracy o wysokości zarobków oraz zaświadczenie właściwego wydziału prezydium rady narodowej o dochodach z innych źródeł.

§ 11. 1. Do wniosku o przyznanie renty rodzinnej z tytułu utraty żywiciela dla małżonka pozostałego po zmarłym żołnierzu (renciście, inwalidzie) należy dołączyć następujące dokumenty:

- 1) kwestionariusz,
- 2) zaświadczenie o wysłudze lat dla celów emerytalnych,
- 3) zaświadczenie o zaopatrzeniu pieniężnym zmarłego żołnierza (rencisty, inwalidy),
- 4) wyciąg z aktu zgonu żołnierza (rencisty, inwalidy),
- 5) zaświadczenie dowódcy jednostki wojskowej lub komendanta wojskowego zakładu leczniczego w sprawie związku śmierci żołnierza ze służbą wojskową, jeżeli renta przysługuje po zmarłym żołnierzu,

- 6) orzeczenie komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia w sprawie związku śmierci inwalidy ze służbą wojskową, jeżeli renta przysługuje po zmarłym inwalidzie,
- 7) orzeczenie komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia stwierdzające inwalidztwo małżonka, jeżeli to jest warunkiem nabycia prawa do renty rodzinnej,
- 8) wyciąg z aktu urodzenia małżonka,
- 9) wyciąg z aktu małżeństwa,
- 10) zaświadczenie lekarza wojskowego lub lekarza społecznej służby zdrowia, że wdowa była w ciąży w dniu śmierci żołnierza (rencisty, inwalidy), jeżeli to jest warunkiem nabycia prawa do renty rodzinnej,
- 11) odpis wyroku sądu, na podstawie którego zmarły żołnierzy, rencista lub inwalida był obowiązany do alimentowania rozwiedzonego małżonka, jeżeli wniosek o przyznanie renty rodzinnej zgłasza małżonek rozwiedziony,
- 12) zaświadczenie właściwego wydziału prezydium rady narodowej o stanie majątkowym i źródłach dochodu małżonka pozostałego po zmarłym żołnierzu (renciście inwalidzie).

2. W zaświadczeniu o stanie majątkowym i źródłach dochodu powinno być w szczególności podane, czy małżonek

- 1) pracował zarobkowo w chwili śmierci żołnierza (rencisty, inwalidy),
- 2) posiada gospodarstwo rolne i jaki jest roczny przychód szacunkowy tego gospodarstwa ustalony dla wymiaru podatku gruntowego,
- 3) posiada przedsiębiorstwo przemysłowe, handlowe lub rzemieślnicze,
- 4) posiada ewentualnie dochody z innych źródeł i jakie

3. Stan majątkowy i źródła dochodu małżonka pozostałego po zmarłym żołnierzu mogą być również ustalone na podstawie zaświadczenia dowódcy jednostki wojskowej w której zmarły żołnierz pełnił ostatnio służbę.

4. Przyznanie odprawy wdowie po zmarłym żołnierzu następuje na podstawie dokumentów wymienionych w ust. 1 a jeżeli wdowie nie przysługuje renta rodzinna — na podstawie jej wniosku oraz dokumentów wymienionych w ust. 1 pkt 3, 4, 5 i 9.

§ 12. 1. Do wniosku o przyznanie renty rodzinnej i odprawy z tytułu utraty żywiciela dla dzieci, wnuków i rodzeństwa zmarłego żołnierza (rencisty, inwalidy), zwanych w dalszym ciągu „dziećmi”, należy dołączyć dokumenty wymienione w § 11 ust. 1 pkt 1—6 oraz następujące dokumenty

- 1) wyciąg z aktu urodzenia dziecka,
- 2) zaświadczenie szkolne dla dziecka w wieku od 16 do 24 lat, jeżeli uczęszcza do szkoły,
- 3) orzeczenie komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia stwierdzające inwalidztwo dziecka oraz cząpowstania tego inwalidztwa, jeżeli to jest warunkiem przyznania renty rodzinnej,
- 4) dokument przysposobienia dziecka przez zmarłego żołnierza (rencistę, inwalidę), jeżeli renta ma być przyznana dziecku przysposobionemu.

2. Jeżeli renta rodzinna ma być przyznana dzieciom obcym wziętym na utrzymanie i wychowanie, wymagane są ponadto:

- 1) wyciągi z aktów zgonu rodziców dziecka, a jeżeli rodzice dziecka lub jedno z nich żyje — zaświadczenie właściwego wydziału prezydium rady narodowej o stanie majątkowym i źródłach dochodu rodziców, albo
- 2) dowód powierzenia żołnierzowi (renciście, inwalidzie) opieki nad dzieckiem przez władzę opiekuńczą.

§ 13. 1. Do wniosku o przyznanie renty rodzinnej i odprawy z tytułu utraty żywiciela dla rodziców zmarłego żołnierza (rencisty, inwalidy) należy dołączyć dokumenty wymienione w § 11 ust. 1 pkt 1 — 6 oraz następujące dokumenty:

- 1) wyciągi z aktów urodzenia rodziców,
- 2) wyciąg z aktu małżeństwa, jeżeli renta przysługuje matce zmarłego żołnierza (rencisty, inwalidy),
- 3) orzeczenie komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia stwierdzające inwalidztwo osoby uprawnionej, jeżeli to jest warunkiem nabycia prawa do renty rodzinnej,
- 4) dowód stwierdzający pozostawanie osób uprawnionych do renty na utrzymaniu żołnierza (rencisty, inwalidy) przed jego śmiercią (zaświadczenie organów administracji państwowej lub organów wojskowych, oświadczenie świadków itp.),
- 5) zaświadczenie właściwego wydziału prezydium rady narodowej o stanie majątkowym i źródłach dochodu osób uprawnionych do renty.

2. Przepis § 11 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 14. Do wniosku o przyznanie dodatku do renty na dzieci należy dołączyć dokumenty wymienione w § 12 ust. 1 pkt 1 — 4 i ust. 2 oraz oświadczenie osoby uprawnionej do renty stwierdzające, że:

- 1) na dzieci, na które ma być przyznany dodatek, nie są pobierane zasiłki z innego tytułu przez zainteresowanego lub inne osoby,
- 2) dzieci nie pobierają stypendium na studia zagraniczne,
- 3) dzieci nie przebywają w zakładach opiekuńczych lub wychowawczych (domy dziecka i młodzieży lub zakłady specjalistyczne), w których pobyt jest nieodpłatny.

§ 15. Do wniosku o przyznanie dodatku do renty z tytułu odznaczenia orderami wymienionymi w art. 18 ust. 1 ustawy należy dołączyć notarialnie uwierzytelniony odpis dokumentu o nadaniu orderu; uwierzytelnienie odpisu może być dokonane również przez dowódcę jednostki wojskowej lub wojskowego komendanta rejonowego.

§ 16. 1. Do wniosku o przyznanie dodatku do rent (za wystugę lat, inwalidzkiej, rodzinnej) dla nie pracujących i nie posiadających poza rentą dochodu z innych źródeł należy dołączyć zaświadczenie właściwego wydziału prezydium rady narodowej o stanie majątkowym i źródłach dochodu uprawnionego do renty.

2. W zaświadczeniu wymienionym w ust. 1 powinno być podane, czy uprawniony:

- 1) pracuje zarobkowo,
- 2) posiada gospodarstwo rolne, jaki jest obszar tego gospodarstwa oraz jaki jest jego roczny przychód szacunkowy ustalony dla, wymiaru podatku gruntowego,
- 3) posiada przedsiębiorstwo przemysłowe, handlowe lub rzemieślnicze,
- 4) posiada dochody z innych źródeł i jakie,

3. Jeżeli uprawniony do renty pracuje zarobkowo, wymagane jest ponadto zaświadczenie zakładu pracy stwierdzające wysokość zarobków.

§ 17. Do wniosku o przyznanie zasiłku pogrzebowego w związku ze śmiercią rencisty, inwalidy lub członka rodziny należy dołączyć następujące dokumenty:

- 1) wyciąg z aktu zgonu osoby, po której przysługuje zasiłek pogrzebowy, a w przypadku gdy o zasiłek pogrzebowy ubiegają się inne osoby aniżeli małżonek, dzieci lub rodzice — ponadto rachunek kosztów pogrzebu,
- 2) oświadczenie osoby, która pokryła koszty pogrzebu, że nie pobrała zasiłku pogrzebowego z tytułu zatrudnienia, a jeżeli zasiłek taki pobrała, zaświadczenie zakładu pracy o wysokości wypłaconego zasiłku.

§ 18. 1. Do wniosku o przyznanie zwrotu kosztów przejazdu i przewozu urządzenia domowego w związku z przesiedleniem się członków rodziny uprawnionych do renty rodzinnej lub odprawy należy dołączyć następujące dokumenty:

- 1) zaświadczenie właściwego wydziału prezydium rady narodowej stwierdzające wspólne zamieszkiwanie uprawnionych członków rodziny z żołnierzem (rencistą, inwalidą) bezpośrednio przed jego śmiercią,
- 2) dowód zameldowania uprawnionych na pobyt stały w nowym miejscu zamieszkania,
- 3) dowód stwierdzający wysokość poniesionych kosztów przewozu urządzenia domowego (kopia listu przewozowego itp.).

2. Zaświadczenie wymienione w ust. 1 pkt 1 w odniesieniu do uprawnionych członków rodziny pozostałych po zmarłym żołnierzu może wystawić również dowódca jednostki wojskowej, w której zmarły żołnierz pełnił służbę.

§ 19. 1. Zaświadczenia o wysłudze lat dla celów emerytalnych oraz o zaopatrzeniu pieniężnym żołnierzy wystawiają i przekazują organom wymienionym w § 4 właściwe organy wojskowe.

2. Orzeczenia komisji lekarskich do spraw inwalidztwa i zatrudnienia w sprawie inwalidztwa i w sprawie związku śmierci inwalidy ze służbą wojskową, orzeczenia wojskowych komisji lekarskich w sprawie związku inwalidztwa ze służbą wojskową oraz zaświadczenia w sprawie związku śmierci żołnierza ze służbą wojskową przekazują organom wymienionym w § 4 właściwe komisje lekarskie, dowódcy jednostek wojskowych lub komendanci wojskowych zakładów leczniczych.

3. Dokumenty nie wymienione w ust. 1 i 2, niezbędne do przyznania zaopatrzenia, obowiązane są dostarczyć osoby zainteresowane organom określonym w § 4.

§ 20. 1. Zaświadczenia o wysłudze lat dla celów emerytalnych wystawiają w stosunku do oficerów organy kadrowe właściwych dowódców posiadających uprawnienia w zakresie wyznaczania oficerów na stanowiska służbowe, a w stosunku do podoficerów — dowódcy jednostek wojskowych uprawnieni do zwalniania podoficerów ze służby wojskowej.

2. Zaświadczenie o wysłudze lat dla celów emerytalnych powinno stwierdzać:

- 1) okresy czynnej służby pełnionej w Ludowym Wojsku Polskim po dniu 22 lipca 1944 r.,
- 2) okresy zatrudnienia i inne okresy podlegające zaliczeniu do wysługi lat w myśl art. 8 ust. 2 ustawy — przy zastosowaniu art. 9 i 10 ustawy.

3. Obliczenia wysługi lat dla celów emerytalnych dokonują organy wymienione w ust. 1 na dzień podpisania rozkazu o zwolnieniu żołnierza ze służby wojskowej i przesyłają zaświadczenia o tej wysłudze do dowódcy jednostki wojskowej wykonującego rozkaz o zwolnieniu, łącznie z rozkazem. Pozostałą służbę wojskową do dnia wykonania rozkazu o zwolnieniu żołnierza ze służby wojskowej wpisuje do zaświadczenia o wysłudze lat dowódca jednostki wojskowej wykonujący rozkaz o zwolnieniu żołnierza z tej służby.

4. Obliczenia wysługi lat dla celów emerytalnych żołnierzy zmarłych dokonują organy wymienione w ust. 1 i przesyłają zaświadczenia o tej wysłudze dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz przed śmiercią pełnił służbę.

§ 21. Ministerstwo Obrony Narodowej (Departament Finansów) jest uprawnione do żądania od osób zainteresowanych dowodów nie wymienionych w niniejszym rozporządzeniu, a mających wpływ na powstanie prawa do zaopatrzenia lub jego wysokość oraz dowodów stwierdzających dalsze istnienie prawa do świadczeń, jak również do badania z urzędu, czy warunki do świadczeń nadal istnieją i kierowania w tym celu osób zainteresowanych do komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia oraz do wojskowej komisji lekarskiej.

Rozdział IV.

Przyznanie i wymiar zaopatrzenia.

§ 22. 1. Zaopatrzenie emerytalne żołnierzom oraz członkom rodzin żołnierzy (rencistów, inwalidów) przyznaje i wysokość jego ustala Ministerstwo Obrony Narodowej (Departament Finansów).

2. Ministerstwo Obrony Narodowej (Departament Finansów) jest właściwe również do uznawania postępowania w przypadkach przewidzianych w ustawie.

§ 23. Podziału odprawy określonej w art. 43 ustawy na równe części pomędzy uprawnione do niej osoby dokonuje się na zasadach przewidzianych dla podziału renty rodzinnej.

§ 24. Przyznane uprawnionym miesięczne świadczenia pieniężne zaokrągla się do pełnego złotego w górę, jeżeli końcówka wynosi powyżej 49 groszy, a w dół, jeżeli końcówka wynosi 49 groszy lub mniej.

§ 25. 1. Ministerstwo Obrony Narodowej (Departament Finansów) rozpatruje wniosek o przyznanie zaopatrzenia emerytalnego bezzwłocznie po otrzymaniu wniosku wraz z dokumentami i wydaje decyzję najpóźniej w ciągu 14 dni, licząc od dnia otrzymania ostatniego dokumentu lub wyjaśnienia ostatnich okoliczności niezbędnych do wydania decyzji.

2. Decyzja o przyznaniu zaopatrzenia powinna w szczególności określać rodzaj przyznanego zaopatrzenia, powoływać przepisy prawne, na których jest oparta, określać wysokość zaopatrzenia, sposób jego obliczenia i datę rozpoczęcia wypłaty, jeżeli przyznano rentę. Ponadto decyzja powinna zawierać pouczenie o środkach prawnych przysługujących osobie zainteresowanej, jak również pouczenie o jakich okolicznościach mających wpływ na prawo do zaopatrzenia lub jego wysokość osoba uprawniona jest obowiązana zawiadomić Ministerstwo Obrony Narodowej (Departament Finansów).

3. Decyzja odmowna powinna zawierać uzasadnienie odmowy oraz pouczenie o środkach prawnych.

§ 26. Decyzję o przyznaniu zaopatrzenia emerytalnego sporządza się w trzech egzemplarzach, z których jeden doręcza się osobie zainteresowanej, drugi przesyła się do właściwego wydziału prezydium rady narodowej (§ 33) — do wypłaty, a trzeci pozostaje w aktach emerytalnych.

§ 27. 1. Ministerstwo Obrony Narodowej (Departament Finansów) wydaje rencistom i inwalidom legitymacje, a uprawnionym członkom rodzin odpowiednie zaświadczenia uprawniające do korzystania ze świadczeń wynikających z obowiązujących przepisów.

2. W razie utraty przez rencistę lub inwalidę prawa do zaopatrzenia legitymacja podlega zwrotowi.

§ 28. 1. Jeżeli osoba ubiegająca się o zaopatrzenie nie przedłoży dokumentów wymaganych do przyznania zaopatrzenia w ciągu jednego miesiąca od dnia wezwania jej do przedłożenia tych dokumentów, Ministerstwo Obrony Narodowej (Departament Finansów) wydaje decyzję odmowną.

2. Jeżeli nieprzedłożenie tych dokumentów nastąpiło z ważnych przyczyn, termin określony w ust. 1 może być przedłużony, najdalej jednak do 6 miesięcy od dnia otrzymania wezwania.

§ 29. Jeżeli osoba pobierająca rentę nie przedłoży w oznaczonym terminie żądanych dokumentów, mających wpływ na dalsze istnienie prawa do renty lub jej wysokość, albo bez uzasadnionych przyczyn nie zgłosi się do badania lekarskiego (§ 21), Ministerstwo Obrony Narodowej (Departament Finansów) wstrzymuje wypłatę renty lub ogranicza jej wysokość.

§ 30. 1. W razie śmierci osoby pobierającej zaopatrzenie albo ponownego powołania jej do wojskowej służby zawodowej lub nadterminowej, prawo do zaopatrzenia ustaje od najbliższego terminu płatności zaopatrzenia przypadającego po zaistnieniu tych okoliczności.

2. Zaprzestanie wypłaty świadczeń pieniężnych w przypadku, gdy odpadnie którykolwiek z warunków wymaganych do przyznania zaopatrzenia, jak również w przypadku przewidzianym w § 29 następuje od najbliższego terminu płatności przypadającego po upływie miesiąca od wydania decyzji, z wyjątkiem przypadków uprawniających do pozbawienia prawa do renty z mocą wsteczną.

§ 31. 1. Jeżeli żołnierz uprawniony do renty za wysługę lat i do renty inwalidzkiej po przyznaniu jednej z tych rent wybiera drugą rentę, wypłata wybranej renty następuje od dnia złożenia wniosku o zamianę renty.

2. Prawo do dodatków do renty przysługuje od dnia powstania tego prawa, nie wcześniej jednak niż od dnia powstania prawa do renty, przy czym dodatki te wypłaca się za okres nie dłuższy niż 3 miesiące wstecz od złożenia wniosku o przyznanie dodatku.

§ 32. Osoby pobierające zaopatrzenie obowiązane są zawiadomić Ministerstwo Obrony Narodowej (Departament Finansów) o wszystkich okolicznościach mających wpływ na dalsze istnienie prawa do zaopatrzenia lub na wysokość otrzymywanych świadczeń pieniężnych z załączeniem odpowiednich dokumentów, a w szczególności:

1) wszystkie osoby pobierające zaopatrzenie — o przyznaniu z funduszy państwowych innego zaopatrzenia,

B) osoby pobierające rentę za wysługę lat lub rentę z tytułu inwalidztwa trzeciej grupy, jeżeli inwalidztwo to nie zostaje w związku ze służbą wojskową oraz małżonek i rodzice pozostali po zmarłym żołnierzu (renciście, inwalidzie), jak również wszystkie osoby otrzymujące dodatek do renty dla niepracujących i nie posiadających poza rentą dochodu z innych źródeł:

- a) o podjęciu pracy zarobkowej lub uzyskaniu dochodów z innych źródeł z podaniem wysokości uzyskanych zarobków (dochodów) oraz zmiany w wysokości tych zarobków (dochodów),
  - b) o nabyciu lub uzyskaniu w inny sposób gospodarstwa rolnego z podaniem jego obszaru i rocznego przychodu szacunkowego, ustalonego dla wymiaru podatku gruntowego,
  - c) o posiadaniu przedsiębiorstwa przemysłowego, handlowego lub rzemieślniczego,
- 3) małżonek po zmarłym żołnierzu (renciście, inwalidzie) — o zawarciu związku małżeńskiego,
- 4) osoby pobierające rentę rodzinną dla dzieci lub dodatek do renty na dzieci — o śmierci dziecka, zaprzestaniu pobierania nauki w szkołach, zawarciu związku małżeńskiego przez dziecko i innych okolicznościach powodujących utratę prawa do renty rodzinnej lub dodatku na dzieci.

Rozdział V.

Wypłata świadczeń pieniężnych.

§ 33. Świadczenia pieniężne z tytułu zaopatrzenia emerytalnego wypłaca osobom uprawnionym wydział prezydium rady narodowej właściwy do wypłaty zaopatrzeń przewidzianych w przepisach o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

§ 34. 1. Rentę za wysługę lat i rentę inwalidzką wypłaca się do rąk osoby uprawnionej, a jeżeli dla niej ustanowiono opiekuna lub kuratora — do rąk opiekuna lub kuratora.

2. Rentę rodzinną i odprawę wypłaca się do rąk:

- 1) pozostałego przy życiu małżonka, jeżeli uprawnionymi do renty i odprawy są wyłącznie małżonek i dzieci, nad którymi sprawuje on opiekę,
- 2) jednego z żyjących rodziców, jeżeli uprawnionymi do renty i odprawy są wyłącznie rodzice zmarłego bądź rodzice łącznie z dziećmi zmarłego, nad którymi sprawują opiekę,
- 3) poszczególnych osób uprawnionych lub osób sprawujących nad nimi opiekę w razie dokonania podziału renty lub odprawy.

3. Dodatki do renty oraz zwiększenia renty rodzinnej dla członków rodziny zaliczonych do pierwszej grupy inwalidów i dla sierot zupełnych wypłaca się do rąk osób, którym te dodatki lub zwiększenia przysługują, albo do rąk ich opiekunów.

4. Zasiłek pogrzebowy wypłaca się do rąk osoby, która pokryła koszty pogrzebu.

5. Zwrot kosztów przejazdu i przewozu urządzenia domowego następuje do rąk osób uprawnionych albo do rąk ich opiekunów;

§ 35. 1. Wstrzymanie wypłaty świadczeń, jeżeli prawo do tych świadczeń ustało lub okaże się, że nie istniało, następuje na mocy decyzji Ministerstwa Obrony Narodowej (Departament Finansów).

2. Wydział prezydium rady narodowej wypłacający świadczenia (§ 33) może zawiesić z urzędu ich wypłatę w razie uzyskania wiadomości o śmierci osoby uprawnionej albo o zawarciu małżeństwa przez wdowę lub sierotę pobierającą rentę rodzinną. O zawieszeniu wypłaty zawiadamia się niezwłocznie Ministerstwo Obrony Narodowej (Departament Finansów) przesyłając jednocześnie posiadane dokumenty stanowiące podstawę zawieszenia wypłaty (akt zgonu, akt zawarcia małżeństwa).

§ 36. Do wypłaty zaopatrzeń emerytalnych osobom pozbawionym wolności oraz osobom przebywającym za granicą stosuje się odpowiednio obowiązujące w tym zakresie przepisy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Rozdział VI.

Koszty postępowania.

§ 37. 1. Koszty postępowania związane z ustaleniem prawa do zaopatrzenia emerytalnego pokrywane są z budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej.

2. Koszty postępowania związane z wypłatą ustalonych świadczeń pieniężnych pokrywane są z budżetu Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

§ 38. Do zwrotu kosztów poniesionych przez osoby wyznaczone przez organy wojskowe w sprawach dotyczących zaopatrzenia emerytalnego stosuje się odpowiednio obowiązujące w tym zakresie przepisy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Rozdział VII.

Przepisy końcowe.

§ 39. 1. Żołnierze zwolnieni z Ludowego Wojska Polskiego przed dniem 1 lipca 1954 r. oraz wdowy i sieroty po żołnierzach zmarłych przed tą datą, którzy spełniają warunki określone w art. 53 ustawy, składają wnioski o przyznanie zaopatrzenia inwalidzkiego lub renty rodzinnej do wydziałów prezydiów rad narodowych wypłacających im dotychczasowe zaopatrzenie emerytalne (emerytury, pensje wdowie i sierocie).

2. Utratę zdolności zarobkowej żołnierzy wymienionych w ust. 1 oraz związek przyczynowy tej utraty ze służbą wojskową określa się w oparciu o orzeczenie wojskowej komisji lekarskiej, wydane na podstawie przepisów obowiązujących do dnia 1 lipca 1954 r.

3. Orzeczenia wojskowych komisji lekarskich wymienione w ust. 2, jak również ustalenia organów wojskowych w sprawie związku przyczynowego śmierci ze służbą wojskową żołnierzy zmarłych w czasie odbywania służby wojskowej w Ludowym Wojsku Polskim przed dniem 1 lipca 1954 r. nie podlegają rewizji.

4. Wnioski żołnierzy, wdów i sierot wymienionych w ust. 1 właściwe wydziały prezydium rad narodowych przesyłają wraz z aktami emerytalnymi tych osób do Ministerstwa Obrony Narodowej (Departament Finansów), nie wstrzymując wypłaty dotychczasowego zaopatrzenia.

5. Decyzje Ministerstwa Obrony Narodowej (Departament Finansów) o przyznaniu żołnierzom, wdowom lub sierotom wymienionym w ust. 1 zaopatrzenia inwalidzkiego lub renty rodzinnej, przewidzianych w ustawie, stanowią podstawę do wstrzymania przez właściwy wydział prezydium rady narodowej dalszej wypłaty dotychczasowego zaopatrzenia.

6. Kwoty dotychczasowych uposażeń emerytalnych lub pensji wdowich bądź sierocych, wypłacone osobom wymienionym w ust. 1 za czas, za który przyznano im rentę inwalidzką lub rentę rodzinną, przewidziane w ustawie, podlegają zaliczeniu na poczet tych rent.

§ 40. 1. Obliczenia wysługi lat dla żołnierzy zwolnionych ze służby wojskowej przed dniem 1 stycznia 1958 r., którym przysługuje prawo do zaopatrzenia emerytalnego przewidziane w ustawie, dokonuje Ministerstwo Obrony Narodowej (Departament Finansów) na podstawie:

- 1) akt personalnych — w odniesieniu do okresów służby w Ludowym Wojsku Polskim,
- 2) dokumentów przedstawionych przez zainteresowanego w odniesieniu do okresów, które podlegają zaliczeniu do

wysługi lat w myśl art. 8 ustawy z uwzględnieniem przepisów art. 9 i 10 ustawy.

2. Przepis ust. 1 pkt 1 stosuje się również do obliczania wysługi lat żołnierzy zmarłych przed dniem 1 stycznia 1958 r., po których pozostali członkowie rodziny uprawnieni do renty rodzinnej przewidzianej w ustawie.

§ 41. 1. Przewidziane w rozporządzeniu uprawnienia Ministerstwa Obrony Narodowej (Departament Finansów) przysługują w stosunku do żołnierzy wojsk wewnętrznych Ministerstwu Spraw Wewnętrznych (Departament Finansowy).

2. Koszty postępowania związane z ustaleniem prawa do zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy wojsk wewnętrznych pokrywane są z budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

3. Przez orzeczenia wojskowych komisji lekarskich, określone w § 39 ust. 2, w stosunku do żołnierzy wojsk wewnętrznych, rozumie się orzeczenia komisji lekarskich do spraw emerytur i odszkodowań dla funkcjonariuszów bezpieczeństwa publicznego.

§ 42. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Obrony Narodowej: *M. Spychalski*
Minister Spraw Wewnętrznych: *W. Wicha*
Minister Pracy i Opieki Społecznej: *St. Zawadzki*